

УДК 007 : 304 : 070

Пугач Р. П.¹, Тонкіх І. Ю.²

¹ студ. гр. СН-312 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ЖУРНАЛІСТИКА РІШЕНЬ ЯК МОДЕЛЬ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА

Медіасистема України наразі переживає період глобальних трансформацій. Ці зміни насамперед стосуються регіональних ЗМІ, адже вони сьогодні стикаються із двома викликами водночас – стрімкою цифровізацією та повномасштабним вторгненням РФ: інтеграція в інтернет-простір призводить до зростання конкуренції не лише з іншими ЗМІ, а й із соціальними медіа, а бойові дії ускладнюють роботу локальних медіа, зокрема в прифронтових регіонах, унаслідок чого редакції змушені або припиняти свою діяльність, або продовжувати її в умовах релокації. В такій ситуації зміна підходів до роботи стає не лише питанням престижу чи інновацій – вона є запорукою фізичного та інституційного виживання. Тому

пошук нових моделей трансформації локальних медіа наразі є вкрай актуальним.

Метою дослідження є визначення переваг журналістики рішень як моделі трансформації регіональних онлайн-медіа України.

Методологічні засади журналістики рішень досліджуються в роботах Я. Бакаєвич, О. Гондюл, А. Житнікової, В. Касянчук, Ю. Любченко, Т. Слотюк, Н. Фенько, Н. Черепової та ін. Проте особливої уваги науковців наразі потребує практичний досвід локальних медіа щодо реалізації моделі журналістики рішень у їх діяльності.

Повномасштабне вторгнення РФ стало найбільшим каталізатором змін у структурі регіональних ЗМІ. Традиційна модель функціонування медіа, яка спиралася на рекламний ринок та стабільні кадри, припинила існування. Безпекові ризики, окупація територій та відтік кадрів завдали сильного удару по медіаринку у багатьох регіонах країни. Одним із найбільших викликів також є зміна інформаційних потреб аудиторії. Читачі, перебуваючи у стані постійного стресу, почали відчувати «інформаційне перенасичення» та втому від негативних новин. Через це регіональні редакції були змушені шукати нові підходи до створення та дистрибуції своїх матеріалів.

Конструктивний підхід демонструє журналістика рішень, головною метою якої є пошук потенційних варіантів розв'язання проблем замість констатації факту наявності проблеми. Розповіді про рішення, підкріплені вагомими аргументами та наочними прикладами, розкривають механізми, завдяки яким певні підходи виявляються дієвими чи безрезультатними.

Важливу роль у розвитку журналістики рішень в Україні відіграли такі організації як Національна спілка журналістів України (НСЖУ), Інтерньюз-Україна, Media Development Foundation та Інститут розвитку регіональної преси (ІРПП). На тлі зростання популярності цього підходу у світовій журналістиці ці організації почали проводити тренінги, вебінари та конкурси на найкращі матеріали журналістики рішень.

Один із вдалих прикладів журналістики рішень, на наш погляд, – це полтавське медіа «Зміст». Із моменту створення у 2017 р. редакція ставила собі за мету «розширювати аудиторію й надихати на зміни для розвитку громад, боротися за увагу активної частини суспільства й приносити йому користь» [2]. Перші матеріали, що втілювали модель журналістики рішень, з'явилися тут після початку повномасштабного вторгнення. Редакторка «Змісту» Анастасія Добряк зазначає, що в цей період до Полтавської області переїхало чимало внутрішньо переміщених осіб, які відкривали власні бізнеси [3].

Такі історії спонукали медійників розпочати роботу саме в напрямі журналістики рішень: «Ми побачили, що змінилися теми, які були б цікаві людям та що цікавить ВПО. Тому наша журналістика рішень почалася з того,

як жити мешканцям Харкова у нашому місті. Після того, як ми відповіли на всі питання, які цікавили переселенців, ми почали розказувати їхні історії, показувати обличчя» [3].

Сьогодні на сайті цього онлайн-медіа публікують матеріали, присвячені локальним ініціативам, історіям людей, які намагаються змінювати місто або громаду. Так, наприклад, у статті «Енергетика без «чарівної кнопки»: як дані, план і партнерства роблять громаду енергоефективною» автор висвітлює ефективні рішення для енергостійкості під час блекаутів на прикладі міста Миргород [2].

У Запорізькій області прикладом впровадження моделі журналістики рішень є онлайн-медіа «SODA». Із початку заснування у 2023 році медіа позиціонувало себе як «перше медіа міста, яке не просто інформує про проблеми, але і шукає їхні рішення» [4].

Такі матеріали публікують на сайті медіа у розділі «Рішення» [4]. Всі заголовки тут мають схожу структуру – вони складаються із двох частин, де сформульовано проблему й анонсовано її розв'язання, як-от: «10 хвилин пішки – і ти в парку»: нове бачення зелених просторів міста»; «Шлях до покращення ментального здоров'я: де надають безоплатну психологічну допомогу у Запоріжжі»; «Різнотрав'я як альтернатива газонам: екоактивісти досліджують новий формат озеленення Запоріжжя»; «Коли зникає світло – зупиняється життя»: як гібридні сонячні станції підсилюють лікарні Запоріжжя»; «Енергобезпека України: як запоріжці можуть допомогти енергосистемі вже сьогодні»; «Рух єдності»: як молодь Василівської громади долає бар'єри через спорт»; «Зелена енергетика: як це працює у Запоріжжі» тощо [4].

У розділі «Рішення» можна знайти локальні історії успіху, поради й рекомендації, приклади реалізації рішень на місцевому рівні тощо. Журналісти наводять аргументи щодо ефективності чи неефективності певного рішення. Цей прийом українська дослідниця А. Житнікова вважає одним із інструментів, що збалансовує позитив і негатив у матеріалах журналістики рішень [1].

Отже, журналістика рішень має потенціал стати ефективною моделлю трансформації для українських регіональних медіа в умовах війни та цифровізації. Досвід діяльності видань «Зміст» та «SODA» засвідчує ефективність переходу від констатації факту наявності проблем регіону до пошуку конструктивних рішень та шляхів його подальшого відновлення. Впровадження цієї моделі дозволяє редакціям долати інформаційну втому та недовіру аудиторії та стимулювати розвиток громад. Найбільшу актуальність це має для прифронтових регіонів, які зазнали великих втрат унаслідок бойових дій та потребують розв'язання численних проблем, з якими стикнулися під час війни. Втім, журналістика рішень може стати моделлю

трансформації для українських онлайн-медіа будь-яких регіонів у повоєнний період, що може бути предметом уваги науковців у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Житнікова А. Комунікаційний потенціал журналістики рішень в Україні. Діалог: медіастудії. 2022. Вип. 28. С. 60–67. Зміст. URL: <https://zmist.pl.ua/> (Дата звернення: 20.03.2026).
2. Пліс В. Як залишатися in touch зі своєю аудиторією. Накипіло. Освіта. 2023. 11 березня. URL: <https://osvita.nakypilo.ua/yak-zalyshatysya-in-touch-zi-svoyeyu-audytoriyeyu/> (Дата звернення: 20.03.2026).
3. SODA. URL: <https://www.soda.zp.ua/> (Дата звернення: 20.03.2026).